Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiunea în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 93. Braşov, Sâmbătă, 27 Aprilie (9 Maiŭ) 1896.

Fierţĭ, orĭ fripţĭ?

Braşov, 26 Aprilie v.

Nimic nu dovedesce mai mult situaţiunea cu totul anormală politică, în care ne aflăm adĭ noi Românii din acest stat, decât convocarea d-lui Dr. Ioan Raţiu privitóre la viitórea conferenţă a membrilor conducĕtorĭ ai partidului naţional român.

Acéstă conferenţă era de mult aşteptată şi neapĕrat trebuinciósă, tocmai fiind-că situaţiunea este atât de anormală şi fiindcă nu mai puteam sĕ stăm multă vreme în nesiguranţa, décă pentru noi Românii mai are, orĭ nu, cât de puţină valóre constituţia întrodusă în ţerile acestea.

Era timpul suprem sĕ ne dăm séma odată, cum stăm; sĕ scim, cum stăm înlăuntrul nostru şi cum stăm faţă cu guvernul. C'un cuvênt, sĕ scim, ce s'a întêmplat cu noi în urma lovirilor, prigonirilor şi atentatelor, ce s'au succedat progresiv de câţi-va anĭ încóce, décă suntem fierţĭ, séu fripţĭ, orĭ că am rĕmas încă teafĕrĭ.

Par' că şi în scrisórea de convocare a d-lui Dr. Raţiu, ce am publicat'o în numĕrul de Dumineca trecută, s'ar exprima acésta, numai cât într'ênsa nu se amintesce cu nicĭ un cuvênt trebuinţa atât de mult simţită, de-a ne da de sémă despre situaţiunea nóstră interióră, ci se tractézá numai de situaţiunea esteriórá faţă cu guvernul. Şi aicĭ într'adevĕr scrisórea de convocare a făcut impresiunea, că d-l Dr. Raţiu, ţinêndu-se strict de ordinaţiunea ministerială, ce dator este s'o aducă la cunoscinţa membrilor conducĕtorĭ ai partidului nostru, a stabilit un fel de alternativă, înaintea căreia, după părerea sa, va sta viitórea conferenţă.

D-l Dr. Raţiu a mers aicĭ, fără îndoélă, un pas prea departe, căcĭ a atins o cestiune, a căreia sulevare séu nesulevare cade cu totul şi esclusiv numai în competenţa conferenţei.

Dér se vede, că d-nul Raţiu a credut sĕ motiveze mai amĕnunţit îndreptăţirea, ce i-o dă la pasul făcut însa-şĭ ordinaţiunea din cestiune a ministrului de interne, şi astfel vorbesce de acel *aut-aut*, ce rĕsuflă din amintita ordinaţiune, adecă de dreptul, ce l'ar „recunósce" ministrul conducĕtorilor partidului, de-a se organisa orĭ ca „partid pentru alegerĭ", orĭ ca „reuniune pentru acţiunĭ mai marĭ". Spune apoi, că conferenţa va avé a se declara pentru una séu alta organisare de partid, şi décă se va declara pentru continuarea activităţii ca reuniune, va trebui sĕ-şĭ facă statutele prescrise etc.

Adecă scrisórea de convocare ne pune în alternativa puţin îmbucurătóre, de-a alege una din două: orĭ fierţĭ, orĭ fripţĭ, căcĭ teafĕrĭ — ne va da dreptate, credem, şi d-nul Dr. Raţiu — nu vom eşi nicĭ-odată din încurcătură, pe câtă vreme vom sta pe basa recunóscerei de drepturĭ, ce ni-se face în faimósa ordinaţiune a ministrului.

In spiritul şi pe temeiul monstruósei ordinaţiunĭ ministeriale nu ni-ar rĕmâné alta, decât ca, cedând forţei brutale, orĭ sĕ renunţăm cu totul la orĭ-ce acţiune şi sĕ ne sugrumăm noi înşi-ne politicesce, recunoscênd, că nu ne este permis sĕ avem şi noi un program politic şi sĕ lucrăm pentru realisarea lui cu mijlóce legale, orĭ sĕ ne facem statute, alegênd ca şef politic al nostru pe ministrul unguresc de interne.

In casul întâiŭ, va recunósce orĭ-ce om nepreocupat, am fi fierţĭ până la mĕduvă, ér în casul din urmă am fi fripţĭ până la os.

Ceea ce însĕ dorim noi, ceea ce reclamă imperativ postulatul de viéţă al nostru, nu numai ca partid, ci ca popor, ca naţiune viuă şi cu aspiraţiunĭ la un viitor falnic în concertul popórelor acestui stat, nu este capitularea dinaintea forţei brutale, ci sĕ eşim biruitorĭ din acéstă luptă neegală şi desperată cu puterea publică, care vré sĕ taie artera organismului nostru naţional, preparându-l astfel pentru procesul de asimilare.

Etă de ce scrisórea de convocare n'a prea fost înţelésă. Nu atât neobicĭnuitul mod de conchiămare, cât mai mult ceea ce a lipsit într'o privinţă şi ceea ce s'a dis prea mult într'altă privinţă a produs acéstă impresiune de neclarificare.

Insĕ în faţa gravei situaţiunĭ, în faţa urgentei necesităţĭ de-a ne reculege cel puţin în óra a un-spredecea, ca sĕ putem ţiné piept cu tóte inicuităţile timpului, trebue sĕ dispară orĭ-ce consideraţiunĭ de-a doua mână şi sĕ avem în vedere, cum am mai dis, numai şi numai salutea întregului, numai marele interes al causei. Numai acesta sĕ ne călăuzéscă la viitórea conferenţă.

CRONICA POLITICĂ.

— 26 Aprilie.

Foile unguresci din Budapesta fac un mare cas din **telegramele de felicitare**, ce le-a primit Majestatea Sa din incidentul serbărilor milenare, dela aliaţii sĕi, împĕratul Germaniei şi regele Italiei, apoi dela împĕratul Rusiei şi dela regina Angliei. Cât pentru cele dintâi două depeşe de felicitare ale aliaţilor ele nu puteau lipsi, după ce s'a făcut cunoscut în mod oficial şi curţilor serbările, la carĭ au fost invitaţĭ representanţii lor. Incât pentru telegramele Ţarului şi a reginei Victoria, ele sunt un act de politeţă, care denótă numai, că raporturile acestor curţĭ cu curtea austriacă sunt de present amicabile, ér în ce privesce reversul medaliei, simptómele se arată mai de pe departe, de pe la Belgrad. Póte-că tocmai demonstraţiile Sêrbilor, carĭ au culminat în manifestaţiunĭ sgomotóse înaintea ambasadei rusescĭ şi francese, au contribuit, ca telegrama de felicitare a împĕratului Rusiei către regele Ungariei, din incidentul mileniului, sĕ fiă mai călduros ţinută, decât cum s'ar fi aşteptat.

*

„*Agenţiei Stefani*" i-se depeşézá din Massauah, că **trupele italiane** au întrat în fortăréţa **Adigrat**, şi astfel au mântuit pe cei ce steteau închişĭ aci încă din dilele în carĭ s'a întêmplat desastrul Italienilor la Adua. Din fortăréţă au fost depărtaţĭ 300 de bolnavĭ şi răniţĭ şi au fost transportaţĭ la *Adakaje*. Trupele italiane se află în stare bună şi stau gata de atac pentru orĭ-ce eventualitate.

*

In Constantinopol a produs mare agitaţiă **asasinarea Şahului Nasr-Eddin.** Consiliul ministerial turcesc ţinu în 5 c. o şedinţă estra-ordinară, în care se ocupă numai cu intêmplările din Persia. Toţĭ Perşii, carĭ de present petrec în capitala Turciei, şi carĭ sunt suspicionaţĭ, că ar aparţiné *sectei babiste* fanatice, care a jurat mórte Şahului Nasr-Eddin, se ţin sub strictă supraveghiare. Se vorbesce chiar că s'ar fi făcut mai multe deţinerĭ. Cunoscutul francomazon *Scheikh Dschemalledding Elafghan* négă că ar aparţiné sectei babiştilor, şi că asasinul Şahului ar fi fost babist. Noul Şah, *Muzzafer-Eddin*, a primit felicitărĭ din partea împĕratului *Wilhelm* al Germaniei şi din a *Sultanului.*

Din congregaţia comitatului Bistriţa-Năsĕud.

In adunarea dela 29 Aprilie a. c. a representanţii comitatului Bistriţa-Năsĕud s'a desbătut şi propunerea comisiunei permanente pentru *ţinerea unei congregaţiunĭ festive* pentru preamărirea Mileniului, la 17 Maiŭ a. c. Membrii românĭ ai congregaţiei au fost decis sĕ presenteze în numele lor o declaraţiune (redactată de d-l Dr. D. *Ciuta)*, prin care se pronunţă în contra ţi-

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Despre cutremure*)

Intre fenomenele cele mai îngrozitóre ale naturei trebue negreşit sĕ socotim şi pe acelea ale cutremurilor, carĭ stau în legătură cu vulcanii. Causa fenomenelor de acéstă ordine, precum şi forţele carĭ cu acéstă ocasiune îşĭ desvóltă activitatea lor, trebue sĕ le căutăm ca şi la vulcanĭ, în adâncimile pămêntului, probabil în partea inferiórá a crustei solide, unde acésta vine în contact cu materia topită şi incandescentă ce umple interiorul globului nostru. Cu tóte că cutremurile însoţesc mai în tot déuna erupţiunile vulcanice, cu tóte acestea se întêmplă câte odată şi cu totul independente de vulcanĭ, atuncĭ însĕ se întind pe o mare parte a suprafeţei pămêntului. Ar fi greu sĕ găsim vre-o parte a pămêntului, fiă cât de depărtată de vulcanii propriu dişĭ, despre care sĕ putem admite, că n'a fost expusă la cutremurĭ, de vreme ce asemenea fenomene s'au ivit şi acolo unde se asceptau mai puţin; nicĭ natura solului, nicĭ clima nu exercită vre-o influenţă asupra producţiunii, frecuenţei séu a rarităţii cutremurilor, şi tocmai pentru acésta, causa lor nu o putem căuta decât în sînul pămêntului.

Cutremurul intră în clasa fenomenelor naturale celor mai frecuente, şi décă am puté sĕ ţinem sémă de tot ce se petrece la fiă-care moment pe suprafaţa globului, ne-am încredinţa, că necontenit acésta se află sguduită şi modificată la vre-un punct al sĕu, mai la fiă-care moment. Intensitatea lor este fórte variabilă, începênd dela cutremurarea cea mai slabă, care abia póte mişca obiectele cele mai uşóre, şi până la sguduiturile cele mai violenţĭ, carĭ sfărâmă tot ce se află pe suprafaţa globului, la care solul se deschide, şi părţĭ întinse de pămênt sunt înghiţite în interior. Se înţelege de sine, că asemenea sguduiturĭ, mai cu sémă când ating fundul mărilor, le vor pune şi pe acestea în cutremurărĭ mai mult séu mai puţin violinţĭ.

Cutremurile se presintă sub diferite forme după natura mişcărei ce se produce pe suprafaţă. De multe orĭ, ca printr'o lovitură din interior, solul întră în mişcare, saltă de jos în sus şi de sus în jos. Acest fel de cutremur pare a se produce totd'a-una d'asupra punctului la care el ia nascere şi se numesce *succusoriu*. La asemenea cutremurĭ carĭ au efecte gróznice, pietrele sunt scóse din pavagiu şi asvêrlite în sus, ómenii aruncaţĭ în sus şi munţii presintă la orizont o cutremurare prin săriturĭ în sus şi în jos într'un mod vizibil, precum s'a observat în anul 1783 la munţii de granit din estremitatea S. E. a Italiei.—Când acéstă mişcare se propagă împrejurul centrului la care a isbucnit în tóte direcţiunile, séu numai într'o direcţiune determinată, atuncĭ se produce un cutremur *undulatoriu*, semănând cu mişcarea undulatorie a apelor mării; acesta este obicĭnuit felul cutremurilor carĭ au o mai mare întindere pe suprafaţa pămêntului şi efecte nu mai puţin prăpăditóre de cât ale celor succusorii, mai cu sémă când undulaţiunile sunt scurte şi de o înălţime mare. Arborii se înclină de multe orĭ cu coróna până la pămênt şi se ridică iar, când undulaţiunea a trecut sub dênşii; zidurĭ paralelĭ cu direcţiunea cutremurului crapă, ér cele perpendiculare cad de tot, ómenii au simţirea care li se nasce, când se află pe o navă mişcată prin valurile mării. — De multe orĭ obiectele au aparenţa de a se fi învêrtit în jurul unui ax vertical, precum petrile suprapuse la diferitele colóne în Calabria şi la Chile; case se învêrtesc fără sĕ cadă; aleiurĭ drepte s'au curbat ş. a. ast-fel în cât s'a credut, că există şi un al treilea fel de cutremur *rotatorit* — Câte odată pămêntul se află rĕsturnat într'un mod aşa de neregulat, în cât suntem siliţĭ sĕ admitem că s'au încrucişat două mişcărĭ undulatorii venind în direcţiunĭ diferite, precum s'a întêmplat la vestitele cutremurĭ dela *Caracas* în Venezuela (26 Martie 1812) şi dela *Lissabona* la 1 Novembre 1755 asupra cărora vom reveni cu mai multe amănunte.

S'au căutat medii pentru a determina direcţiunea cutremurilor şi pentru a constata ivirea de cutremurĭ fórte slabĭ; aparatele carĭ pot servi pentru acésta s'au numit *seismometre*. Un pendul ascuţit atâr-

*) Lucrare publicată maĭ întâiŭ în „Revista scienţifică" a d-lor P. S. Aurelian şi Gr. Stefănescu, reprodusă după „Buletinul Societăţii de scinţe fisice".

nerei ședinței festive. Cu presentarea și motivarea acestei declarațiunĭ a fost însărcinat d-l Dr. G. *Tripon*. Acesta cerênd cuvêntul la amintitul punct a desfășurat motivele, pentru carĭ el și soții săi se declară în contra serbărilor Mileniului, dintre carĭ cel mai principal este, că aceste serbărĭ sunt presentate ca esclusiv maghiare și au o tendință vădită îndreptată în contra popórelor nemaghiare, carĭ sunt desconsiderate la aceste sĕrbărĭ. După aceea cetesce următórea

Declarațiune:

Considerând, că: Ni-se négă dreptul de esistență ca popor, ca națiune deosebită aci în patrie;

Că se fac legĭ și se iau mĕsurĭ pentru extirparea nóstră și a celorlalte popore, și pentru contopirea nóstră în rassa maghiară;

Că pentru lupta nóstră loială și legală suntem declarațĭ trădătorĭ de patrie, atuncĭ când nu recunóscem legĭ făcute fără de noi asupra nóstră, cum e legea uniunii ș. a., când ne apĕrăm legea, credința, moralul și firea nóstră; când ne apĕrăm biserica și școla, fără de a vătĕma dreptul nimenuia;

Că preoții și conducĕtorii poporului român, ba toțĭ ómenii noștri de orĭ-ce condiție sunt persecutațĭ pentru iubirea lor de neam și pentru alipirea cătră biserica, școla, limba, legea lor;

Că suntem scoșĭ din cadrele constituției și din ale administrațiunii;

Că poverile enorme publice și de tot soiul duc pe tóte popórele, și în special pe al nostru, la sapă de lemn;

Că sĕrbările milenare presentă lucrul, ca și cum alte popóre nicĭ nu ar esista și nu ar fi esistat afară de cel maghiar; și ca și cum suprema nóstră bucuriă și datorință ar trebui să fiă negațiunea esistenței nóstre și preamărirea esclusivă a poporului maghiar și sustarea lui de 1000 anĭ:

Noi membrii românĭ ai congregațiunii declarăm în numele nostru și în numele poporului, care ni-a trimis aici, că: noi nu luăm nicĭ o parte la arangiarea și înălțarea festivităților mileniului, străin de noi, și décă congregațiunea festivă totușĭ se va ține, noi nu vom lua parte, și apriori negăm dreptul orĭ și cui de a ne representa acolo pe noi și pe poporul român, ca factor participant.

N'au vorbit nimenĭ dintre Sașĭ și Maghiarĭ contra, dér pentru aceea ei au votat propunerea comisiunei permanente, ca să se țină ședința. Fișpanul vrênd să alégă în comisiunea arangiatóre și membrii românĭ, d-l Dr. Ciuta i-a spus, că Românii, după declararea făcută, nu primesc nicĭ unul a fi membrii în amintita comisiune.

Din camera română.

Interpelația în afacerea Mileniului).*

In ședința de Mercurĭ a camerei deputatul *Ionel Grădișteanu* a interpelat, precum scim, guvernul în privința participării României la serbările milenare ungare. Vorbitorul constată, că guvernul nu și-a ținut de datorință de-a să esprima clar în privința acésta, până când ambasadorul român din Viena și consulul din Budapesta au luat parte la deschiderea serbărilor. Se nasce acum întrebarea, că óre participarea acésta e compatibilă cu demnitatea statului român? Vorbitorul se ocupă apoi mai pe larg cu însemnătatea serbărei milenare și e de părere, că n'ar fi fost de lipsă o purtare prevenitóre față de Maghiarĭ în mod prietinesc, când ei asupresc pe frații din Ardeal.

*) După telegramele foilor străine.

Ministrul-președinte *Sturdza* rĕspunse, că representantul regelui, la invitarea ministrului de esterne austro-ungar, a mers la Budapesta ca sĕ ia parte la serbările mileniului. Guvernul ar fi greșit contra celei mai elementare curtoasii, décă nu ar fi urmat acestei invitărĭ, care de-altmintrelea s'a trimis tuturor statelor și a fost primită din partea lor. Guvernul regal s'a acomodat în privința acésta singur numai posiției, pe care o ocupă România în Europa, precum și recerințelor internaționale și legăturilor prietinescĭ, care esistă între amêndouĕ monarchiile vecine și între suveranii lor. Lucrând altfel, ar fi însemnat a degrada posiția României. Ce privesce demonstrațiunea de erĭ a studenților, guvernul a dat curs liber cortegiului tinerimei. Nu póte însĕ, decât *sĕ desaprobe desfășurarea stégurilor cu inscripțiunĭ provocătóre*. Guvernul a sperat, că studenții vor observa o atitudine mai corectă și că vor înțelege, că fapte nepreocugetate sunt în stare de-a compromite adese-orĭ și cea mai bună situație. Tóte trebue să aibă o margine și guvernul speréză, că nimenĭ nu va uita, că datorința cea dintâiŭ a unui cetățén bun este de-a respecta posiția țĕrei sale.

A 5-a alegere de primar în Viena.

Altă-erĭ s'a făcut în Viena a 5 a alegere de primar în rĕstimp de un an. Totul a decurs în ordine și liniște. Și acum *au învins antisemiții*, căcĭ s'a ales ca primar al capitalei *Dr. Strohbach cu 94 voturĭ*, până când al doilea candidat, Dr. *Grübl* (liberal) a primit numai 42 voturĭ. Fiind întrebat noul primar de cătră comisarul guvernial Dr. *Friebeisz*, décă primesce alegerea, Strohbach rĕspunse printr'o vorbire, în care între altele ḑise următórele:

Prin alegerea de astăḑĭ, m'am împărtășit de onórea estraordinară de-a fi ales primar al Vienei. Sciu prea bine, că alegerea mea este a-se ascrie numai raporturilor estraordinare, și mai ales impregiurărei, că alegerea acelui bărbat, pe care noi l'am recunoscut ca în prima linie potrivit pentru acest post responsabil, și la care totdéuna va ține poporațiunea, nu s'ar fi întărit din partea împĕratului. (Aprobărĭ). Cestiunĭ importante, carĭ trebue sĕ fiă resolvate, au înduplecat pe venerabilul nostru conducĕtor, Dr. Lueger, sĕ facă posibil, ca administrația orașului Viena sĕ ajungă în mânile celor aleșĭ și sĕ fiă astfel condusă de corporațiunea chiămată pentru acésta. Jertfa personală adusă de Dr. Lueger, s'a făcut numai în interesul poporului și trebue și apreciată în înțelesul acesta. Când eu primesc alegerea, o fac acésta de o parte din fidelitate cătră partid, (Aprobărĭ) de altă parte însĕ din amiciță personală față cu Lueger, *căruia bucuros îi voiu face loc, îndată ce va sosi timpul pentru acésta.* Ca născut *German*, sunt un fiu credincios al poporului meu, și întotdéuna voi ține înaintea ochilor, că *orașul Viena este un oraș german și că trebue sĕ-șĭ conserve caracterul acesta.* Ca creștin simt, că datorința mea este de-a lucra în sensul principiilor creștinescĭ, și de-a face, intru cât îmĭ stă în puterĭ, ca *poporul creștin* sĕ ajungă éră-șĭ la acea valóre, pe care n'ar fi trebuit s'o perdă nicĭ-odată. Condus de aceste vederĭ, declar înc'odată, că primesc alegerea. (Vii aprobărĭ).

Imediat după alegere, *Strohbach* merse în cancelaria primarului și primi aci gratulațiunile consiliului comunal și ale funcționarilor. După aceea, însoțit de Lueger și de câte-va dame, se depărtă. Pe stradă fură întêmpinați de strigăte de *„Hoch Lueger!“*; *„Hoch Strohbach!“*.

SCIRILE ḐILEI.

— 26 Aprilie.

† Generalul Trapșia. *„Tagespost“* din Graz publică următórele date din biografia rĕposatului general: Trapșia s'a născut la 25 Martie 1838 în Lupușnicel (Caransebeș) în Bănat și a fost înrolat în 1 Octomvre 1855 la academia de artileriă. In 1 Maiŭ 1859 a fost transferat dela academiă la regimentul 11 de artileriă în calitate de cadet-sublocotenent de cl. II-a. In 1 Maiŭ 1862 a devenit sublocotenent cl. I., ér în 4 Maiŭ a anului proxim a avansat deja la rangul de locotenent, în 4 Maiŭ 1866 de căpitan de cl. a II-a, ér după 6 ḑile deja căpitan de cl. I. A luat parte și a prestat servicii deosebite în luptele din 1859 și 1866 și drept recunoscință pentru aceste servicii a obținut în 18 Iulie 1866 ordul corónei de fer de cl. III-a. In Maiŭ 1871 a fost transferat la reg. nr. 8 de artileriă, denumit fiind de oficer în statul major. In anul 1875 a avansat la gradul de major, ér în Maiŭ 1875 de locotenent-colonel. După acésta s'au succedat și mai repede onorurile și avansările, de carĭ a devenit părtaș. In Nov. 1879 a devenit colonel, ér la anul 1882 a fost înaintat în rangul de cavaler, dându-'i-se ordul corónei de fer cu decorațiunea de rĕsboiu. In anul 1883 a fost numit ca director de artileriă al corpului al 12-lea, transferat fiind în ștabul de artileriă (Artilleriestab). Cavalerul de Trapșia a fost înaintat apoi la 1 Maiŭ 1885 ca comandant de brigadă, și în 10 Octomvre al aceluiașĭ an la rangul de generalmajor, în care calitate a desvoltat o febrilă activitate până în 18 Maiŭ 1893, când și-a obținut binemeritata pensionare 'i-s'a acordat titlul și caracterul de locotenent-mareșal, precum și ordul leopoldin.

—o—

Contra mileniului. Ḑiarul „Ostdeutsche Rundschau“ din Viena publică următórea scire: Ascultătorii dela universitatea technică din Viena fac în fiă-care an călĕtorii pentru a-șĭ câștiga cunoscințe. In anul acesta fusese plănuită o escursiune la Budapesta. Alaltăerĭ însĕ profesorul Radinger, consiliar de curte, declară, că ar fi bine sĕ se inschimbe planul de călĕtoriă, deóre-ce starea politică actuală, atitudinea pressei maghiare și modul în care își bate joc și defăiméză acésta pe Germanĭ, nu permit, că tocmai acum Germanĭ sĕ facă studii în Ungaria. In fine declară bravul profesor, că el, ca bun German, nu póte sĕ mérgă la esposiția milenară din Budapesta.

—o—

„Sașii în contra Vlahilor“. Sub acest titlu publică „Erd. Hir.“ o telegramă din Sibiiu, în care se spune, că „în cercul Sașilor patrioțĭ“ de-acolo s'a pornit o mișcare cu scopul de-a declara, că tinĕrul medicinist sas Wilhelm *Depner*, care a subscris și el protestul studențimei arice naționale din Viena *pentru Sașii transilvănenĭ*, „n'a făcut'o acésta din sărcinarea Sașilor“ și că „Sașii patrioțĭ nu se identifică cu acel protest“. — Ce nu sunt in stare să facă óre Sașii *„patrioțĭ“?*

—o—

Cununia d-lui profesor *Dr. Iosif Blaga* cu d-ra *Elena T. Stănescu* se va celebra Dumineca viitóre la 11 óre a. m. în biserica S.-lui Nicolae din loc. — Adresăm încă-odată tinerei părechĭ și familiilor cordialele nóstre felicitărĭ.

—o—

Un dar jidovesc respins. Comunitatea jidovéscă din Leipnik hotărîse ḑilele trecute, sĕ dăruéscă școlei reale boeme de acolo 50 fl. totodată adause însĕ, că va plăti suma acésta „considerabilă“ în două rate. Eforii școlei respinseră însĕ darul marinimos al Jidovimei din Leipnik.

—o—

Maial la Năsĕud. Maialul studenților dela gimnasiul superior fundațional din Năsĕud se va da în 16 Maiŭ n. c. în grădina gimnasială, eventual în sala de gimnastică dela gimnasiu. Inceputul la 7 óre diminéța. In pausă se vor juca: „Bătuta“, „Călușerul“ și „Romanul“. Intrarea: 50 cr.

---

nat la extremitatea liberă a unei ațe, care la cea mai mică mișcare ar descrie o linie pe năsip ce se află sub dênsu, formézâ un instrument prea puțin perfect: mult mai propriu pentru asemenea observațiunĭ este acela inventat de Sicileanul *Cacciatore* (1770 — 1841; directorele observatorului dela Palermo).

Acesta este un vas circular purtând lângă gură opt găurĭ micĭ echidistante așeḑate în acelaș plan, și care corespud fie-care la câte o crestătură esterióră. Vasul plin cu mercuriŭ se așéḑă pe opt capsule micĭ puse sub fie-care crestătură și ast-fel ca găurile sĕ arăte punctuile cardinale N. NE. E. etc. Când în urma unui cutremur, trece o ondulațiune sub acest vas, mercuriul va eși afară prin acele două găurĭ diametrale opuse, carĭ se află în aceeașĭ direcțiune cu mișcarea undulatorie, curgênd în capsulele respective, și ast-fel se va puté cunósce direcțiunea cutremurului; observațiunĭ făcute cu acest instrument la Palermo au dat după *Frideric Hoffman* (1797—1836, profesor la Berlin) resultatul, că din 27 cutremurĭ mai tarĭ 19 au avut direcțiunea dela rĕsărit spre apus, adecă erau îndreptate cătră vulcanul Etna ce se află la rĕsărit de Palermo.

Diferite fenomene stranii însoțesc cutremurile. Ca și la erupțiunĭ vulcanice, sgomote subterane rĕsună pe o întindere a pământului sguduit de cutremurĭ. In America meridională se scie de toțĭ, că ele se aud cu o intensitate însemnată la gurile puțurilor adâncĭ. Aceste sgomote se manifestă în diferite modurĭ; câte odată sémănă cu urletul unui crivăț tare, altă dată cu sgomotul de lanțurĭ grele de fer, séu cu acela ce produce un car încărcat mișcându-se repede pe un pavagiu stricat, séu cu sgomotul produs de multe tobe, bătênd împreună; câte odată pare a se auḑi ca un tunet depărtat, séu ca sgomotul produs, când se sparg vase de sticlă, séu de porțelan. Aceste sunete subterane nu lipsesc mai nicĭ odată; de multe orĭ însĕ sunt produse fără ca sĕ fie însoțite de cutremur. Fenomene de acéstă natură sunt și *bramidos* dela Guanajuato; ce sĕ află pe un platou dela Mexico, departe de vulcanĭ activĭ. In acest loc sĕ auḑia în curs de-o lună, începênd dela 9 Ianuarie 1784, ca un tunet depărtat, întrerupt din când în când prin loviturĭ scurte, fără ca sé se observe cel mai mic cutremur. Loviturĭ, ca slobozirĭ de tunurĭ, fără cutremur, séu numai câte-odată însoțite de cutremurărĭ fórte slabe, s'au auḑit asemenea la Piemont în anul 1808 și la 1822 pe insula Melada din Dalmația; fenomenul a ținut pe acéstă insulă un an și jumĕtate; într'o nópte sunetul s'a repețit de 100 de orĭ.

Pe lângă sgomote, mai sunt și fenomene de altă natură, carĭ adesea însoțesc cutremurile, de multe-orĭ le preced chiar. O cétă désă și întinsă pe o mare parte a suprafeței pămêntului, s'a considerat de multe-orĭ, ca precursorul cutremurului. In anul 1783, când s'a întêmplat cutremurul cel mare în Calabria și erupțiunea vulcanului Scaptar-Jökul pe Islande, o cétă désă a acoperit în luna lui Iunie Europa întrégă, nordul Africei, o parte din Asia, America Nordului și partea boreală a Oceanului Atlantic; acéstă cétă a fost de o desime fórte mare d'asupra părțiĭ apusane a Mediteranei, mai cu sémă de când s'a început cutremurile la munții Calabriei. Intinderea acestei cețe a fost fórte însemnată și în înălțime; pentru că acoperea și vêrfurile cele mai înalte ale Alpilor. — In anul 1831, când a eșit din mare insula Ferdinandea, s'a format la Sicilia o cétă, care câte puțin a acoperit tótă Europa și peste o lună s'a întins și în Siberia și la Nordul Americei: acéstă cétă a escitat pretutindenĭ mare admirațiune prin producțiunea de crepuscule lungĭ și de noptĭ luminóse, éră séra cerul părea a fi în mare incendiu. — La 1799, când cu cutremurul dela Cumana, o cétă cam roșiă acoperi partea întrégă de loc, mai cu sémă în ajunul cutremurului. — Cu tóte aceste esemple, o asemenea cétă nu póte fi considerată, după autoritatea lui Alexandru de Humboldt, nicĭ ca însoțitul tot-déuna cutremurile, nicĭ ca precursorul sigur al lor. Tot acésta se póte ḑice și despre vênturĭ violente, furtunĭ și alte fenomene analóge, carĭ de multe orĭ le însoțit séu au preces cutremurile; adesea însĕ au lipsit cu totul. — *Humboldt* a observat însĕ, că cutremurile au adesea o influență însemnată asupra electricității atmosferice și asupra acului magnetic.

Prețurile și isvórele localităților lovite de cutremur, presintă de multe-orĭ modifi-

Venitul curat e destinat pentru pregătirea terenului de patinat la gimnasiu. Suprasolvirile se vor chita in raportul gimnasial tipărit.

Metropolitul Miron Romanul și mileniul.

„Pesti Naplo", într'unul din numerii săi trecuțî, plângându-se în contra pressei române, pe cuvênt, că agitéză în contra serbărilor milenare, adause, „că la aceste agitațiunî s'a atașat și *fanaticul prelat* al Valahilor, Miron Romanul, care opresce direct preoțimea de-a lua parte în mod oficios la serbările milenare".

Aceste observațiunî ale fóiei ungurescî au îndemnat pe Escelența Sa Metropolitul de a adresa numitei foi următórea scrisóre:

„On. Redacțiune! In numĕrul dela 1 Maiŭ al prețuitului D-Vóstră ḑiar ațî publicat un manuscris sub titlul „Valachî sĕrbătoritorî", în care eu, numit fiind cu numele, sunt timbrat ca „un prelat fanatic al Valachilor". Deórece însĕ eu sunt un contrar al fanatismului de ori-ce soiŭ, fiă el național, religios, orî de naționalitate, și în tótă viéța mea am luptat contra lui nu numai în principiu, ci și în faptă, întreb cu dragoste pe On. Redacțiune, décă n'ar avé bunĕtatea de-a revoca în public față de mine caracterisarea incorectă și vătĕmătóre, séu ca sĕ dovedéscă acestea prin fapte necontestabile. Prețuitul d-vóstră rĕspuns în ori-ce cas mĕ va îndatora fórte mult. — *Miron Romanul*, metropolit".

Acéstă scrisóre a Metropolitului a făcut, ca fóia jidano-maghiară sĕ se simtă și mai îngâmfată. Ea nu numai, că nu revócă nimic din cele ḑise, dér le susține din nou, adăugênd câteva comentarii încă și mai obrasnice.

Observăm în total, că foile ungurescî s'au ocupat mult cu circulara Escelenței Sale Metropolitului, pe care o caracteriséză ca „agitatóre", „nepatriotică" și „vătĕmătóre pentru națiune".

Câte-va cuvinte despre originea Maghiarilor.

(Fine)

In starea acésta se afla națiunea, când făcù invasiunea în șesurile pannonice, locuite în cea mai mare parte de semințiî slave, și era conduse de șepte conducĕtorî de horde, dintre carî Arpad comanda horda cea mai însemnată, ce purta numirea de „magyar". Pe încetul fù subjugată întrégă țéra, deóre-ce Slavii, micî de suflet, nu erau unițî, ci divisațî în mai multe principate micî; afară de acésta steteau în luptă cu împĕratul german Arnulf. Intrégă țéra fù acum împărțită între cei șépte conducĕtorî maghiarî și între hordele lor; indigenii de credință creștină fură tractațî ca sclavî. Noii domnî se întăriră în posesiunea lor prin crearea unor legî de fier și de prilegii neschimbavere. Pentru slugii lor, însĕ, nu esista nicî drept nicî lege; ei trebuiau sĕ însoțéscă pe barbarul păgân în escursiunile sale de jaf și sĕ lucre pĕmêntul. Sus pe cal, sucindu-șî musteţele séu rĕḑimat în șoldurî, privea domnul de pĕmênt la lucrul greu, fără de-a ajuta și el, căcî munca era privită ca rușine, și numai jaful și omorul, răpirea averilor și prinsonerilor erau privite ca fapte onorifice.

Intrégă Europa tremura pe atuncî dinaintea acestor horde sălbatice, până când în fine lupta de pe câmpul mierlelor le rupse capul. Durà încă timp îndelungat până ce casa Arpad fù recunoscută de întréga națiune și de toțî conducĕtorii de plutóne. Certe pentru tron și rĕsvrătiri erau la ordinea ḑilei, până putù în fine Ștefan sântul, care sta sub influință germană și creștină, sĕ facă ordine. Totul, ce i-a făcut de atuncî încóce marî pe Maghiarî, au ei de-a mulțămi culturei occidentale, și mai ales germane. Tot, ce s'a făcut din ḑilele lui Ferdinand cel bun încóce (viitorul va arăta, întru cât a fost bun séu rĕu) s'a nimicit sub domnia dictatorilor revoluționarî și sub colucrarea Maghiaronilor jidanî, carî, sigurî de țintă, tind într'acolo, ca sĕ-șî însușéscă tot pĕmêntul, fiă pe calea de căsĕtorii mixte séu pe calea ruinărei bunurilor și a cămătăriei; și sĕ întipăréscă noului stat, sub masca șovinismului național și a maghiarisărei, timbrul internațional jidan.

Ca un popor nomad, sus pe cal; înarmat cu arc și săgétă, ca vênătorî și pescarî au intrat Maghiarii în lăcașurile lor de astăḑî; i-a fost horda Pecenegilor turcescî, carî i-a mânat pe Maghiarî spre Vest. Anul, în care s'a întêmplat acésta, nicî-decum nu se scie sigur; datele vaciléză între 889 și 898 — deci o diferență de noue anî. Pentru anul 898 vorbesce o scrisóre a episcopilor bavarezî către Papa, din anul 899, în care aceia se plâng, că Maghiarii au aprins și nimicit tóte bisericile și localitățile din Pannonia. Este deci curat arbitriu, că puternicii de astăḑî au decretat chiar anul 896 pentru serbările milenare, ca dat al ocupărei țerei. Domnii aceștia doresc și aștéptă tot-odată, că tóte națiunile creștine din apus, că mai ales Germanii, — ale căror țerî suferiseră pe atuncî nespus de mult sub invasiunile și jafurile barbarilor asiaticî, — că chiar și semințiile slave, carî au fost mai greu lovițî prin imigrarea Maghiarilor; sĕ sĕrbătoréscă împreună cu ei aniversarea acelui an; și Europa sĕ fiă cuprinsă de uimire și admirațiă la vederea relicuielor — ca și când ar esista de acestea, — carî reamintesc acele timpurî. Un astfel de lucru nu vor face nicî-odată bărbațî, care-șî stiméză și iubesc propria lor națiune; facă-o ghighimocî și bandițî internaționalî, venițî din depărtare.

Ar fi fost mai bine, décă Maghiarii s'ar fi mai astêmpĕrat cât-va timp și n'ar fi ales ca punct final al mileniului chiar anul 896 — cum se vede, un termin mijlociu, fiă corect séu incorect! Timpul acele reamintesce numai omor și jaf, barbariă neînfrênată și o ocupare de pĕmênt, ca și care, cum ne spune istoria, au mai sĕvêrșit în diferite timpurî și alte popóre. Décă Maghiarii dela putere ar fi posedat în adevĕr simț pentru idei sublime, fidelitate față cu credința moștenită, iubire adevĕrată față cu națiunea lor și stimă față cu celelalte națiunî, atuncî ar fi amânat serbarea milenară până la anul 2000, pentru de-a nu serbători amintirea unui timp barbar și a subjugărei popórelor băștinașe, ci amintirea acelui timp, când Maghiarii au început a primi cultură din Occident, când au adoptat credința creștinéscă și moravurî mai blânde, când au împrumutat întocmirile de stat apusane, și alte mai multe.

Dér lucrurile acestea nu se potrivesc cu cercul de idei al domnilor de astăḑî, căcî décă s'ar da tributul credinței creștine, și amintirei unui domnitor creștin, ce ar ḑice la acésta Jidanii? Ar trebui sĕ se serbeze influința culturei germane și influința bine făcĕtóre a marcei ostice séu a Austriei: cum i-ar conveni acésta lui Kossuth II? Nu, de o miă de orî nu! Trebue preamărit timpul, în care puterea barbară și jaful de țĕrî își serba orgiile și când națiunile arice cădeau jertfă subjugărei. Habeant orbi Magyarones!

Dare de sémă și mulțămită publică.

Clușiu, 22 Aprilie n. 1896.

(Urmare).

Lista Nr. 8., d-na *Ana Vêrtic*, Bistrița Contribuitî: G. Vêrtic, jude în pens. 10 fl., Ana Vêrtic 5 fl., I. Issip 2 fl., V. Bălan 1 fl., Al. Silași 1 fl., I. Baciu 50 cr., I. Mărgineau 1 fl., Ant. Precup 1 fl., I. Pop 1 fl, I. Bârsan 1 fl., G. Scridon 1 fl., G. Vêrtic 1 fl. 50 cr., I. Marte 1 fl., I. Gheție 2 fl., E. Dan 50 cr., L. Avram 2 fl., Eugenia Tripon 2 fl., S. Bruț 2 fl., M. Mihailaș 2 fl., St. Bruț 1 fl., G. Curtean 1 fl., D. Longin 2 fl., I. Cherecheș 1 fl., A. Georgiu 1 fl., Dr. T. Pascu 2 fl., Suma 45 fl. 50 cr.

Lista Nr. 10 Col. d-l *Valeriu Candrea*, jurist, Baia de Criș. Contribuirî: Rom. Coțoiu 3 fl., T. Pop 1 fl., S. Ciorogariu 50 cr. S. Stănilă 1 fl., G. Candrea 2 fl., Suma 7 fl. 50 cr.

Lista Nr. 14 Colec. d-l *Aurel Capușan*, jurist. Dretea: I. Căpușan 2 fl., I. Gal 5 fl, St. Pop 1 fl., El. Gabor 1 fl., D. Muntean 1 fl., I. Luca 1 fl., N. N. 50 cr., Grünheim V. 50 cr., nedescifrabil 50 cr., Dr. Hunka I. 50 cr., Dr. D. Marincaș 1 fl., M. Știrb 50 cr., 1. Lehene 50 cr., Suma 15 fl.

Lista Nr. 17 Col. d-l *Victor Fodor*, medicinist Băgău: Ier. Crișan 1 fl, Melintie Crișan 1 fl., Aron Boeriu 1 fl. Suma 3 fl.

Lista Nr. 18 Col. d-l *Farteniu Barbu*, stud. jurist, Rhegiuul săsesc: Patriciu Barbu 3 fl., G. Șagău 2 fl., G. Șandor 1 fl., I. Popescu 1 fl., Dr. Aug. Chețan 2 fl., I Popescu 3 fl., N. Orbean 2 fl. M. Cetățean 1 fl., Suma 15 fl.

Lista Nr. 21 Col. D-l *Ioan Dobrean*, preot în Corbu: I. Dobrean 1 fl., G. Câmpian 50 cr., Gr. Trif 50 cr., G. Ciobotar 50 cr., Aug. Dobrean 1 fl., St. (nedescifrabil) 50 cr., P. Münche 1 fl, Suma 5 fl.

Lista Nr. 23 Col. D-l *Dr. Jacob Radu*, preot, Șermaș: Dr. J. Radu 2 fl., I. Lascu 50 cr. Suma 2 fl. 50 cr.

Lista Nr. 26 Col. D-ra *Elena Callini*-Gudea: Frații Callini 5 fl., Elena Callini 3 fl., Letiția Nuțu 3 fl., Iuliana Nicolescu 1 fl., Al. Nicolescu 1 fl., Mateiu Radu 50 cr, A. Cadar 1 fl., Gr. Popescu 1 fl. 50 cr., N. N, 5 cr., Suma 16 fl. 05 cr.

Lista Nr. 27 Col. D-ra. *Aurora Lado*, Restoșuca: Aurora Lado 2 fl. 60 cr., I. Lado 3 fl., Hermina Marcu 50 cr., I. Bucur 10 cr,, S. Sbârcea 1 fl., V. Trifu 50 cr., Maria Popescu 50 cr., St. Teglar 50 cr., Letiția Cupșa 50 cr., I. Mazăre 50 cr., Irimie Sbârcea 50 cr., Sabina Sbârcea 20 cr., Letiția Görg 50 cr. Maria Iuliana Lado 30 cr., Anica Sbârcea 50 cr., nedescifrabil 30 cr., Suma 12 fl.

SCIRI ULTIME.

Făgăraș, 8 Maiŭ. (Telgr. part. a „Gaz. Trans.") Aseră patrioții milenarî, cu ocasiunea conductului de torțe în onorea serbărei, *sparseră ferestrile* d-lui Ioan Șenchea.

Budapesta, 7 Maiŭ. Astăḑî a fost *pus pe picior liber Carol Pulszky*, fostul director al galeriei de tablourî, după-ce fratele sĕu, Augustin Pulszky, a depus înaintea ministrului-președinte Banffy *cauțiunea de 54,000 fl.*

Viena, 7 Maiŭ. Camera deputaților a primit astăḑî la a treia cetire *proiectele de lege privitóre la alegerî*. Prima lege, care cuprinde schimbarea legei fundamentale privitóre la representanța imperiului, s'a primit cu 234 contra 19 voturî, ér a doua lege, care cuprinde întregirea legii electorale pentru Reichsrath, s'a primit cu majoritate absolută.

DIVERSE.

O reclamă japoneză. Un librar din Tokio din Japonia face următorul anunciu: „Prețurî așa ieftine ca într'o loteriă; Cărțî așa elegante ca o fetișóră, ce scie sĕ cânte; Tiparul curat ca cristalul; Hârtia tare ca pielea elefantului; Trimiterea se face așa de repede, ca glonțul pușcat din tun; Pe cumpĕrătorî îi tractéză ca pe pasagerii de pe corăbii!"

Trei busturî. Pe timpul imperiului al II-lea din Francia, Iosif Colonna di Césari della Rocca era cel mai renumit sculptor din Paris, și busturile pregătite de el erau cele mai căutate în intreg orașul. Impĕratul Napoleon III comandă într'o ḑi la Colonna trei busturî al Țarului Alecsandru II, al Sultanului Abdul-Aziz și al Șahului Nasr-Eddin. Busturile au fost destinate pentru castelul Louvre, pentru Luxenbourg și pentru Palais des beaux arts, și Colonna le și construi la timpul statorit. Impĕratul Napoleon III i-le plăti bine, dér nu le acceptă, fiind-că Colonna, care de nascere era din Corsica și era un ultra republican, din neatențiune se esprimă într'un mod nerespectabil asupra lui Napoleon III către un dignitar dela curte. Don Iosif Colonna murì, ér busturile rĕmaseră familiei sale. Acum se pare ca o hotărîre curiósă a sorții, că aceștî trei domnitorî, ale căror busturî au fost pregătite de Colonna, toțî au murit de mórte silnică. Astfel Sultanul Abdul-Aziz a fost sugrumat, Țarul Alecsandru II a fost aruncat in aer, ér Șahul Persiei, după cum scim, a fost impușcat ḑilele trecute.

După spatele lumii. In partea sudică a Oceanului Atlantic încă în anul 1506 s'a descoperit o insulă numită *Tristan de bunha* și nu de mult acéstă insulă a fost cercetată de către guvernorul insulei St. Helena, care ḑice, că insula Tristan de bunha are o estensiune de 115 metri pătrațî și raporturile de traiu pe acea insulă sunt cam favorabile. Insula are 61 de locuitorî (18 bărbațî, 23 femei și 20 de copii) carî sunt în deplină sănĕtate și au cerut dela guvernor sĕ le dea învĕțător, dér medic n'au voit sĕ priméscă. Locuitorii de pe acea insulă se ocupă cu crescerea vitelor și posed 600 vite cornute, 500 capre, câțî-va măgarî și porcî și o mulțime de gâinî și gâsce; cartofii se produc aicî fórte bine. Locuitorii au ca conducĕtor pe un om de-acolo, cu numele Petru *Green*; ei locuesc în bordee de pétră, cultivă pĕmênt, ér alții se ocupă cu vênatul de foce pe insula Inaccessible; untura de focă o folosesc pentru iluminat, ér bĕuturile spirtuóse încă nu li-e sunt cunoscute, céiul însĕ le place fórte tare. Ómenii aceștia nu cunosc nicî o lipsă și nu se plâng de nimic alt ceva, decât numai contra pisicelor sĕlbatice, carî se sporesc fórte tare.

Literatură.

Exiliul Românilor în Rusia și testamentul lui Petru cel Mare, este titlul unui volum de 160 pag. scos la Bucurescî de d-l *I. G. Valentineanu*. Scrierea acésta de netăgăduit interes tractéză despre „mișcarea dela 9—11 Iuniu 1848"; — despre „guvernul dela 1848 și emigranții"; — cuprinde poesii politice, scrisorî din timpul rĕsboiului franco-german ș. a. Prețul unui esemplar 2 *francî*. Tot d-l I. G. Valentineanu a mai scos deja la 1890 un volum de 220 pagine cuprinḑênd **„Cugetări, Maxime, proverbe, Anecdate, cântări naționale și politice"** din tóte provinciile române. Prețul unui esemplar *2 lei*. Recomandăm publicului acéste publicațiî bine reușite.

*

---

cărî particulare cu câte-va ḑile înaintea isbucnirei, adesea însĕ aceste modificărî sunt independente de cutremur. Astfel apa scade într'ênsele și pare a seca cu totul; séu devine turbure, séu își schimbă cursul, secând unele isvóre și apĕrând în alte locurî, precum s'a întêmplat la Catanea la 1818, unde câte-va minute înaintea celei d'întâiŭ cutremurărî au eșit pe suprafața pĕmêntului 14 puțurî nouĕ cu apă caldă.

Flacăre și gaze de diferită natură es adesea din crepăturile solului în timpul de cutremurî. Gazele combustibile întrețin acele flacăre, carî în genere indică o activitate vulcanică; gazele mefitice și irespirabile influențéză mai cu sémă asupra animalelor dotate cu simțul mirosului într'un grad superior, dér mai ales animalele sĕlbatice fug în neastâmpĕr din pescerile, ce locuesc, unde aceste gaze par a se desvolta în mai mare abundanță.

Tot așa de neasigură este și influneta ce cutremurile ar avea asupra termometrului și a barometrului, cu tóte că adesea barometrul, a fost fórte scăḑut înaintea ivirii de cutremurî de o întindere mare.

(Va urma.)

„Fire de tort“, cuprindênd 35 de poesii scrise de cunoscutul nostru poet *George Coşbuc*. O carte elegantă, cu un esterior plăcut şi tipar frumos, cuprindênd vre-o 180 pagine. La urmă se află şi o notă cu text în prosă de vre-o 7 pag. Poesiile d-lui Coşbuc sunt mult mai cunoscute şi apreţiate din partea publicului, decât sĕ mai aibă lipsă de recomandare. Un esemplar din acest volum costă 1 fl. şi se află de vêndare la librăria editóre C. *Sfetea* din Bucurescĭ, se póte însĕ procura şi prin librăria *Ciurcu* din Braşov.

*

Poveştĭ din popor este titlul unei frumóse colecţiunĭ de poveştĭ poporale, scrise de d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscut atât de bine cetitorilor noştri din bunele şi frumósele sale scrierĭ poporale. Colecţiunea acésta de poveştĭ a fost premiată şi tipărită de Asociaţiunea transilvană, — e o carte tipărită frumos şi cu gust, se estinde pe 207 pag. avênd în partea primă şi o prefaţă de d-l Zaharia *Boiu*. De vêndare la tóte librăriile din ţéră.

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Maiŭ 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.40
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	123.55
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.40
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.10
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.25
Imprum. ung. cu premii	156.75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	138.75
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de argint austr.	101.20
Renta de aur austr.	122.55
Losurĭ din 860	145.50
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	950.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	388.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	355.50
Napoleondorĭ.	9.54
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.80
London vista	120.20
Paris vista	47.75
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.25
Note italiene.	44.25

Cursul pietei Braşov.

Din 8 Maiŭ 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.50
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.65	Vênd.	5.70
Ruble rusescĭ	Cump.	127.	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.40	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Sosirea şi plecarea trenurilor în Braşov.

Sosirea trenurilor în Braşov:

1. Dela Pesta la Braşov:

Tr. accelerat: 5 óre 07 m. diminéţa.
Trenul de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenul mixt: 10 óre 25 minute séra.

2. Dela Bucuresci la Braşov:

Trenul accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenul mixt: 5 óre 20 m. după améḑĭ.
Trenul de persóne: 9 óre 8 minute séra.
Trenul accel.: 10 óre 19 minute séra.

3. Dela Zĕrnesci la Braşov: (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 7 óre 44 min. diminéţa.
Trenul mixt: 1 óră 29 min. după am.
Trenul mixt: 8 óre 31 min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşov.

Trenul de pers.: 8 óre 15 min. dimin.
Trenul de persóne: 1 óră 46 m. d. am.
Trenul mixt: 7 óre 12 min. séra.

5. Dela Sinaia la Braşov*)

Trenul de persóne 7 óre 40 m. dim.

Plecarea trenurilor din Braş.

1. Dela Braşov la Pesta

Trenul mixt: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenul accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenul de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. accelerat: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşov la Bucuresci:

Trenul de pers.: 3 óre 55 min. dimin.
Tr. accelerat: 5 óre 14 m. dimin.
Trenul mixt: 11 óre înainte de améḑĭ.
Trenul accel.: 2 óre 19 min. după am.

3. Dela Braşov la Zĕrnescĭ. (Gara Bartolomeiu.)

Trenul mixt: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenul mixt: 4 óre 30 min. dim.

4. Dela Braşov la Ch.-Oşorheiu.

Trenul de persóne: 3 óre 1 după am.
Trenul mixt: 8 óre 50 minute dimin.
Trenul de pers.: 5 óre 20 min. dimin.

5. Dela Braşov la Sinaia*)

Trenul de persóne 6 óre 40 min. séra.

*) Acest tren circuléză numai Joia Dumineca şi la sĕrbătorĭ.

Avis!

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reinoi orĭ şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-cărei lunĭ.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.